

Deras inkomster är
ägaren lyckas leda sitt
er varor i tillräcklig
ration samt få betalt så
våde kapital, risk och
m ständigt villkoras av

betänkande⁷ Entrepren-
stemets betydelse för
kan överskattas. Höga
ska viljan att starta före-
raftiga skatteregler för
na företag här i landet.
med attraktiva skatte-
orföretag. Förslag som
a vars samlade effekter
lentligt analyserade, ris-
den goda utveckling

*ius är skatteexpert på Svenskt
verige.*

527

Nytt 3:12-förslag. Några utfall och kommentarer

AV HANS PETER LARSSON & ANNIKA SVANFELDT

I. BAKGRUND

Hur är det visan vid julgransplundringen går, "å än slank han hit, å än slank han dit, å än slank han ner i ..."

De särskilda skattereglerna för ägare till fåmansföretag föreslås återändras. Nu i ett betänkande av Utredningen om Översyn av 3:12-reglerna, SOU 2016:75. Utredare har varit justitierådet Christer Silfverberg. Denna gång för att, kort, reglerna anses för bra. Formellt har uppdraget varit att se över 3:12-reglerna i syfte att begränsa möjligheterna till skattemässig inkomstomvandling från inkomstslaget tjänst till kapital.

Utredningsförslaget är nu ute på remiss. Beslutar regeringen att gå vidare med förslaget, eller del av detta, är detta tänkt att träda i kraft 1 januari 2018.

Reglerna berör knappt 400 000 företagare och entreprenörer som lämnar K 10 blankett samt indirekt även familjemedlemmar till dessa ägare och även i någon mån anställda i fåmansföretag. I stort sett är alla Sveriges mindre och medelstora företag fåmansföretag, förutom de enskilda näringsidkare som äger fastigheter eller driver jord- och skogsbruk. I allt väsentligt är dessa företagare förvaltare av tillgångar. I övrigt

utgörs enskild näringsverksamhet ofta av mycket små verksamheter utan anställda.

De särskilda reglerna för ägare till fåmansföretag infördes i anslutning till 1990 års skattereform. Syftet var då att förhindra att aktiva ägare till fåmansföretag genom att ta ut utdelning omvandlade högre beskattad tjänsteinkomst till lägre beskattad kapitalinkomst. Därför sattes ett tak för den kapitalbeskattade utdelningen för aktiva ägare i fåmansföretag. I praktiken kan detta i någon mån, vid en jämförelse med dagens debatt om privata välfärdsföretag, sägas vara någon form av vinstbegränsningsregel för ägare till fåmansföretag. Få ägare tar utdelning som tjänstebe- skattas och som har bolagsbeskattats.

Det behöver knappast nämnas i denna skrift att den kapitalbeskattade utdelningen, gränsbeloppet, kan beräknas på två alternativa sätt. Huvud- regeln utgår från av ägaren satsat kapital, en viss ränta på detta, samt av lönesumman i bolaget, ett belopp motsvarande en viss andel av detta. Förenklingsregeln/schablonregeln innebär att gränsbeloppet utgörs av ett visst belopp för samtliga aktier i bolaget.

2. NÅGOT OM REGLERNAS UTVECKLING

Fåmansföretagsreglerna har ändrats ett stort antal gånger sedan dess till- komst. Enligt en genomgång 2015 har reglerna ändrats 23 gånger under 25 år.¹ Detta beskrivs väl i utredningen. Den gemensamma nämniaren i dessa ändringar är att reglerna, med något undantag, successivt förbät- rats. De bärande tankarna bakom ändringarna har varit att förenkla för företagare, ta ökad hänsyn till risk samt främja sysselsättning. Detta var tydligt i de ändringar som gjordes 2006 och 2014.

Ambitionen att förenkla avspeglas i att 2014 så lämnades 313 000 K 10 blanketter med förenklingsregeln och 68 000 K 10 – or med huvud- regeln.

Under samma period som reglerna existerat, eller i vart fall sedan år 2000, anses svenskt entreprenörskap ha utvecklats väl och det svenska entreprenörskapet ligger nu på genomsnittlig europeisk nivå. Den entre- prenöriella aktiviteten har ökat efter 2010. Detta enligt den ledande små- företagsindikatorn i världen, Global Entrepreneurship Monitor.² Detta kan avspegla den ökade hänsynen till risk. Någon koppling till dessa reg-

ler behöver inte föreligga. Någon forskningsgenomgång på detta område har inte gjorts, såvitt känt.

När det gäller sysselsättning så bedöms nu 4 av 5 nya anställningar göras i små och medelstora företag, enligt organisationen Företagarna. Under reglernas existens har antalet anställda i svenska industriföretag i Sverige minskat från knappt en miljon till 600 000 stycken.³ Inte heller de mindre företagens ökande betydelse för sysselsättningen behöver ha någon koppling till de successiva förbättringarna av 3:12-reglerna. I vart fall har inte någon sådan forskning noterats.

De särskilda fåmansföretagsreglerna har under alla år kritiserats för att vara komplexa. Detta stämmer. Å andra sidan ska reglerna tillgodose många ändamål och uppfylla höga krav inom olika områden.

3. FÖRSLAGET

3.1 UTGÅNGSPUNKTER

Utgångspunkten för utredningens uppdrag är att säkerställa att det ursprungliga syftet med 3:12 – reglerna upprätthålls och att möjlighe- terna till inkomstomvandling begränsas. Utredningen skriver att ”av uppdraget följer alltså att reglerna ska utformas så att arbetsinkomster i möjligaste mån ska beskattas likvärdigt med löntagare och med personer som driver näringsverksamhet i andra företagsformer”. Entreprenörer ska således beskattas likvärdigt med fastighetsägare och löntagare.

Utredningen noterar i detta sammanhang att företagare tar ett eget försörjningsansvar och att företagare inte omfattas av rättsligt reglerade trygghetssystem. Vidare noteras att anställning av personal medför en rad långsiktiga förpliktelser av riskkaraktär. Löneunderlaget ska ses som en indikator på risk. Fler anställda innebär ett större risktagande, enligt utredningen. Ur ett ägarperspektiv skulle risken relativt sett tvärtom kunna anses större med färre anställda.

När nuvarande förenklingsregel utformades ansågs det viktigt att sti- mulera nyföretagande och förenkla för ägarna av de mindre fåmansföre- tagen. Nu anses nivån så pass hög att den riskerar att undergräva neutra- liteten och likformigheten i beskattningsreglerna.

Utredaren pekar även på att det enligt direktiven är viktigt att hitta en balans mellan att skapa positiva effekter som ökat entreprenörskap, fler

1. Svensson, Bo, *Tretio – varifrån och varthän?*, Skatteytt 2015 s. 579.

3. Enligt forskning av Anna Fredriksson, lektor vid Linköpings universitet, presenterad i artikel *Industriläkt* av

en ökning av skatteintrakterna. Den senare frågan berörs inte i denna artikel.

Sammanfattningsvis konstaterar utredningen att det finns flera förhållanden som talar för att regelförändringarna under senare år lett till att utrymmet för inkomstomvandling ökat. I vilken utsträckning går inte med empiriska data att visa eftersom det inte går att bestämma vad som utgör en korrekt bedömning mellan arbetsinkomst och kapitalinkomst. Det senare är särskilt viktigt att bära med sig inför bedömningen av de förändringar som föreslås och effekterna av dessa.

3.2 FÖRSLAGEN TILL ÄNDRINGAR

Följande är de centrala delarna i förslaget. Samtliga jämförelsebelopp är baserade på de belopp som hade gällt om förslagen infördes 1 januari 2017 (2016 års inkomstbasbelopp).

3.2.1 ÄNDRADE SKATTESATSER

- Skattesatsen på utdelning och kapitalvinst inom gränsbeloppet höjs från 20 till 25 procent.
- Skattesatsen på utdelning och kapitalvinst över takbeloppet för tjänst, se nedan, sänks till 25 procent från 30 procent.

Både utdelningar och kapitalvinster kommer således beskattas i tre intervall även fortsättningsvis. Dessa blir med 25 procent inom ramen för gränsbeloppet. Därefter som tjänst upp till 100 inkomstbasbelopp, d.v.s. knappt 6 mkr och med 25 procent på utdelningar och vinster däröver.

Skatten på gränsbeloppet för aktiva ägare blir därmed densamma som för ägare som är passiva i sina bolag och som för ägare i andra onoterade bolag. Sammantagen skatt på vinst inklusive bolagsskatt blir 41,5 procent.

3.2.2 FÖRENKLINGSREGELN

Gränsbeloppet enligt förenklingsregeln, schablonregeln, sänks från 2,75 inkomstbasbelopp, 163 075 kr för 2017, till 1,75 inkomstbasbelopp, 103 775 kr. Vidare införs begränsningar som innebär att om förenklingsregeln används i ett bolag får ägaren inte beräkna något gränsbelopp för något annat bolag.

procent av utbetalda löner inom koncernen till trappan nedan. Vidare individualiseras beräkningen. Detta innebär att löneunderlaget fördelas mellan delägarna (närsstående ses här som en delägare) innan beräkningen av det lönebaserade utrymmet görs. Den nya trappan för löneunderlaget nedan avser alltså per delägare/närsståendekretets.

- 10 procent av löner upp till 8 inkomstbasbelopp (474 400 kr)
- 25 procent av löner mellan 8 och 60 inkomstbasbelopp (474 400–3 558 000 kr)
- 50 procent på löner överstigande 60 inkomstbasbelopp (3 558 000 kr)

Takregeln att löneunderlaget maximalt får uppgå till 50 gånger egen eller närständes lön slopas. Det nedre första steget är tänkt att motsvara ägarens egen lön.

3.2.4 LÖNEUTTAGSKRAVET FÖR ÄGAREN

Löneuttagskravet för att kvalificera för löneunderlag höjs från 6 inkomstbasbelopp (355 800 kr) plus 5 procent av totala löneunderlaget i företaget till 8 inkomstbasbelopp (474 400 kr) plus 5 procent av ägarens/närsstændes löneunderlag.

Det maximala löneuttagskravet höjs från dagens 9,6 inkomstbasbelopp (569 280 kr) till 15 inkomstbasbelopp, 889 500 kr, för 2016.

3.2.5 FYRAPROCENTSREGELN

Denna föreslås slopad. Regeln innebär idag att ägare som kontrollerar mindre än 4 % av kapitalet i ett bolag inte fått tillgodogöra sig löneunderlag. Detta föreslås nu ändras.

I anslutning här till anser utredningen att partnerbolag som tillämpar principen naken-in-naken-ut för värdering av aktierna begränsar delägarnas risktagande.

De ”nakna” aktierna aktualiserar därför frågan om förfoganderättsinskränkningar och värdering. Utredningen konstaterar dock att dessa frågor ligger utanför ramen för 3:12-systemet.

Utredningen har stannat för att inte gå vidare med frågorna, men skriver att ”lämpligen bör det i annat sammanhang övervägas om de skatte-

3.2.6 DOTTERBOLAG

- Den särskilda definitionen av dotterbolag tas bort. Därmed gäller den definition av dotterbolag som framgår av aktiebolagslagen, vilken rymmer flera alternativa grunder.

3.2.7 TAKBELOPPEN FÖR BESKATTNING AV UTDELNING OCH KAPITALVINSTER I TJÄNST

- Takbeloppet för beskattning i tjänst av utdelning och kapitalvinst slås samman till ett takbelopp om 100 inkomstbasbelopp (5 930 000 kr) per år. Tilläggsköpeskillingar som utfaller senare år ska dock inkluderas i takbeloppet.

Därmed höjs takbeloppet för utdelning från dagens 90 inkomstbasbelopp. Vidare ska den nya regeln gälla per år avseende även kapitalvinster, inte som idag under fem år.

3.2.8 GENERATIONSSKIFTEN

- Särskilt undantag från reglerna om samma eller likartad verksamhet införs för ägarskiftet mellan närstående givet att vissa villkor uppfylls. Detta innebär att generationsskiftet inte ska missgynnas jämfört med externa försäljningar.

Denna fråga var utredningens initiala uppdrag innan tilläggsdirektiv lämnades av nuvarande regering.

3.3 KORT SAMMANFATTNING AV FÖRSLAGET

Några förändringar föreslås inte vad avser möjligheten för ägare att lägga bolaget i så kallad träda under en femårsperiod, möjligheterna att utnyttja ackumulerade gränsbelopp eller att göra så kallade interna aktieöverlåtelser.

Sammantaget antas förslaget få störst effekt på

- Ägare som tillämpar förenklingsregeln.
- Ägare som tillämpar huvudregeln och som har upp till 15-20 anställda.

- Ägare som äger under 4 procent i företaget, nyckelpersoner och ägare i partnerbolag.
- Ägare som avser göra interna generationsskiftet.

Individualiseringen av löneunderlaget, trappan i detsamma samt beräkningen av ägarens eget löneunderlag ökar komplexiteten i reglerna.

Det är positivt att ackumulerade gränsbelopp inte regleras. Det bör noteras att ägare som återinvesterat vinster och inte tagit ut möjlig utdelning i praktiken dock drabbas retroaktivt genom den föreslagna höjningen av skatten på gränsbeloppet. Vidare rörs inte karenstiden och något uttryckligt aktivitetskrav på ägare föreslås inte. Möjligheten att lägga bolag i träda finns därmed kvar. Detta blir dock relativt sett mindre förmånligt vid större värden på ett företag då skattesatsen på utdelningar och kapitalvinster över takbeloppet föreslås sänkt till 25 procent.

4. NÅGRA EKONOMISKA EFFEKTER

4.1 STATSFINANANSIELLA EFFEKTER

Den sammanlagda budgeteffekten uppskattas varaktigt till en skattehöjning på 4,9 miljarder kronor per år. I dag inbringar dessa regler cirka 2,5 miljarder kronor i skatt.

Därill kommer skatteeffekten på uträende ackumulerade gränsbelopp, 749 miljarder kronor 2014, när delar av dessa utnyttjas. Till del utgör detta belopp vinster som återinvesterats och skapat värden som kommer fram genom ökade vinster eller som kapitalvinst vid en försäljning. Teoretiskt kan höjningen av skattesatsen även på sparade gränsbelopp motsvara i vart fall omkring 40 miljarder kronor i höjd skatt. Hur stor andel av sparade gränsbelopp som utnyttjas visar sig först när en genomsnittlig "livscykel" för ägande av ett företag har passerats.

4.2 EFFEKTER FÖR NÅGRA ÄGARE OCH FÖRETAG

Beräkningarna nedan utgår från att minskade gränsbelopp tas ut som utdelning, vilken kommer att tjänstebeskattas med marginalskatt i det enskilda fallet. Detta för att behålla dagens avkastningsnivå. Skatteök-

ningen i dessa fall beräknas som skatt på tjänsteinkomsten med avdrag för den skatt som skulle utgått på gränsbeloppet om detta inte ändras. Några arbetsgivaravgifter utgår då inte.

När det gäller skatten på de ökade löneuttag som föreslås har inkomstskatten på dessa uppskattats utifrån antagen marginalskatt och de arbetsgivaravgifter som bolaget betalar på detta ökade löneuttag. Dessa avgifter förutsätts inte ge ägaren några ökade förmåner. Det ökade löneuttaget belastas med arbetsgivaravgifter. Dock är både den ökade lönen samt arbetsgivaravgifterna avdragsgilla kostnader för bolaget och minskar således bolagsskatten. Hänsyn har tagits till detta i beräkningarna nedan.

Nedan används avrundningar i beloppen, schabloniseringar och antagna genomsnitt vad avser skattesatser i olika sammanhang. Syftet med beräkningarna är endast att ge läsaren en ungefärlig uppfattning om storleken på den ekonomiska effekten av olika delar i förslaget samt att även ge en relativ uppfattning om storleken på dessa. Vi utgår även från att sparade gränsbelopp inte finns, alternativt sparats inför en försäljning.

Ägare är olika. Likaså bolagens injäning. Vissa ägare vill hålla nuvarande utdelning i nivå med dagens gränsbelopp, eller kunna ta den senare eller låta värdet av investeringar visa sig vid en försäljning. Den ägare som löpande över ären vill och kan behålla en utdelning i nivå med dagens regler kan välja att i stället för att ta en utdelning som tjänstebe- skattas, göra ett löneuttag för att täcka upp denna utdelning. Fördelen för ägaren med detta alternativ är att löneuttag tillgodoräknas löneut- tagskravet kommande år liksom det lönebaserade underlaget för utdel- ning. Andra ägare sänker sannolikt utdelningen till gällande gränsbe- lopp. I detta fall uppkommer skatteeffekten av kravet på ökat löneuttag.

4-3 FÖRENKLINGSREGLN

Här sänks gränsbeloppet från drygt 160 000 kr till drygt 100 000 kr, 60 000 kr. Skillnaden i skatt om dessa 60 000 kr i stället tas ut som tjäns- tebeskattad utdelning blir cirka 20 000 kr vid en inkomst över nedre brytpunkten för statlig inkomstskatt.

På gränsbeloppet 100 000 kronor ökar skatten från 20 till 25 procent, dvs. med 5 000 kronor.

Sammantagen skattehöjning för den företagare som tar ut samma belopp som dagens gränsbelopp blir omkring 25 000 kronor.

4-4 HUVUDREGLN, LÖNESUMMEREGELN OCH KRAV PÅ ÖKAT EGET LÖNEUTTAG

4-4.1 EN ANSTÄLLD, ÄGAREN

Här minskar gränsbeloppet baserat på lönebaserat utrymme från 250 000 kr för den som idag tar ut en lön på 500 000 kr till cirka 54 000 kr. Schablonregeln om cirka 105 000 kr används då i stället för huvudregeln. Skä 145 000 kr tas ut som utdelning och tjänstebeskattas medför det en extra skattekostnad på cirka 45 000 kr.

Därtill tillkommer 5 000 kr beroende på skattesatshöjningen. Till- sammans cirka 50 000 kr.

4-4.2 CIRKA 6 ANSTÄLLDA INKLUSIVE ÄGAREN, EN LÖNESUMMA PÅ 3 MKR

Här minskar gränsbeloppet baserat på lönebaserat utrymme från 1,5 mkr till 680 000 kr. Ägare som tar ut skillnaden 820 000 kr som utdelning betalar en extra skatt på drygt 300 000 kr.

Därtill tillkommer knappt 35 000 kr beroende på skattesatshöj- ningen. Tillsammans cirka 335 000 kr.

För att kunna utnyttja löneunderlagsregeln krävs ett ökat eget löneut- tag för ägare, från 506 000 kr idag till 625 000 kr med de föreslagna reg- lerna. Detta medför en skattekostnad på knappt 70 000 kr.

Inräknas skatten på den extra lönekostnaden höjs skatten samman- taget med drygt 400 000 kr.

4-4.3 CIRKA 11 ANSTÄLLDA INKLUSIVE ÄGAREN, EN LÖNESUMMA PÅ 5 MKR

Här minskar gränsbeloppet baserat på lönebaserat utrymme från 2,5 mkr till 1 540 000 kr. Ägare som tar ut skillnaden 960 000 kr som utdelning betalar en extra skatt på cirka 350 000 kr.

Därtill tillkommer knappt 80 000 kr beroende på skattesatshöj- ningen. Tillsammans cirka 430 000 kr.

För att kunna utnyttja löneunderlaget krävs ett ökat eget löneuttag på cirka 155 000 kr, upp från 570 000 kr till 725 000 kr. Skatten på detta extra löneuttag uppgår till cirka 90 000 kr.

I detta fall uppkommer en sammantagen extra skatt på drygt 520 000 kr.

4.4.4 DRYGT 20 ANSTÄLLDA, LÖNESUMMA PÅ 10 MKR

Här minskar det lönebaserade utrymmet från 5 till 4 mkr. 1 mkr i extra utdelning ger en ökad skatt på cirka 370 000 kr.

Skattesatshöjningen ökar här skatten med 200 000 kr. Tillsammans cirka 570 000 kr.

I detta fall höjs det egna löneutragskravet med 320 000 kr. Skatten på den extra lönen är cirka 180 000 kr.

Tillsammans blir skatterna i detta fall drygt 750 000 kr högre.

4.4.5 DRYGT 40 ANSTÄLLDA, LÖNESUMMA PÅ 20 MKR

Här blir beloppen desamma som i exemplet närmast ovan, drygt 750 000 kr mer i skatt, förutom 5 procent högre skatt på den större utdelningen. Det lönebaserade utrymmet minskar med 1 mkr och löneutragskravet ökar med 320 000 kr.

4.5 SAMMANFATTNING, EKONOMISKA EFFEKTER FÖR NÅGRA ÄGARE OCH FÖRETAG

Lönenivå	Nytt lönebaserat utrymme	Tidigare lönebaserat utrymme	Nytt löneutragskrav	Tidigare löneutragskrav	Ökad skatt utdelning	Ökad skatt lön	Ökad skatt skattesats	Ökad skatt skatt totalt
500 000	54 000	250 000	500 000	380 000	45 000	5 000	50 000	
3 000 000	680 000	1 500 000	625 000	506 000	300 000	70 000	35 000	400 000
5 000 000	1 540 000	2 500 000	725 000	570 000	350 000	90 000	80 000	520 000
10 000 000	4 000 000	5 000 000	890 000	570 000	370 000	190 000	200 000	750 000
20 000 000	9 000 000	10 000 000	890 000	570 000	370 000	190 000	450 000	1 000 000

4.6 KOMPANJONFÖRETAG

För ägare som tillsammans driver företag individualiseras löneunderlagsregeln. Kravet på det egna löneutraget ska beräknas utifrån det egna löneunderlaget.

Detta innebär generellt att det lönebaserade underlaget för ägarna tillsammans blir lägre än om bolaget ägts av en person. Detta beror på att den nya trappstegsmodellen tillämpas per ägare. Se även 4.7 nedan.

I ett bolag med tre kompanjoner med lika andelar och en lönesumma på 2 mkr sjunker löneunderlaget per ägare från 330 000 kr till drygt 90 000 kr. Samtidigt höjs kravet på eget löneuttag med cirka 50 000 kr från knappt 460 000 kr till knappt 510 000 kr. Den höjda skattesatsen

spelar mindre roll i sammanhanget för den som vill ta ut samma utdelning som tidigare.

Här bolaget fler anställda med en lönesumma på 5 mkr minskar det lönebaserade utrymmet med knappt 500 000 kr till cirka 340 000 kr. Här minskar dock kravet på eget löneuttag med cirka 10 000 kr till knappt 560 000 kr.

Ökas antalet anställda till drygt 20 och lönesumman är 10 mkr så minskar delägarens lönebaserade utrymme med 900 000 kr samtidigt som kravet på det egna löneutraget i detta fall ökar med 70 000 kr från 570 000 kr till 640 000 kr. Detta gäller då varje delägare.

Dubblas antalet anställda till cirka 40 st. så sjunker i det fallet det lönebaserade utrymmet med knappt 1 mkr till 2,3 mkr och kravet på det egna löneutraget ökar med 235 000 kr.

I dessa fall redovisas inte skatteeffekterna uttryckligen utan storleksordningen på dessa kan uppskattas utifrån exemplet ovan.

Effekterna ovan kan sägas vara utfallet av den ändrade synen på risk och värdet av densamma.

4.7 NYCKELPERSONER

En av förslagens positiva delar är att 4-procentsregeln slopas. Vilka gränssbelopp ger detta?

I ett företag med 30–40 anställda och en lönesumma på 15 mkr erhåller en anställd med 1 procent av ägandet ett gränssbelopp på 15 000 kr. Vid 2 procents ägande dubblas summan till 30 000 kr.

Är lönesumman 30 mkr, cirka 70 anställda, och andelen är 1 procent blir gränssbeloppet som erhålls från löneunderlaget 30 000 kr. Med en andel på 2 procent ökar gränssbeloppet till omkring 80 000 kr.

Med den föreslagna individualiseringen av löneunderlaget kommer gränssbeloppet i praktiken att variera med antalet anställda per nyckelperson och ägarandel precis som för ägare med större ägarandelar. Denna ställer även ökade krav på ett homogent löneuttag bland ägare för att inte olika gränssbelopp ska uppkomma, vilket försvårar vid bestämmande av utdelningsnivå.

4.8 PERSONER MED FLERA BOLAG OCH "EXTRAKNÄCKSBOLAG"

När förutsättningarna för förenklingsregeln ändras så att om denna regel tillämpas får gränssbelopp inte beräknas på något annat bolag träffar detta cirka 11 000 företagare som lämnar in minst två K10-blanketter, varav

förenklingsregeln tillämpas på en blankett. Det utredningen vill förhindra är sannolikt att de som otillbörligen anses nyttja huvudregeln och förenklingsregeln parallellt, från att göra detta. Det kan dock antas att en stor del av dessa företagare av affärsmässiga skäl äger fler än ett bolag.

4.9 GENERATIONSSKIFTEN

Detta är en annan positiv del i förslaget. Det antal interna generationsskiften som redovisas i utredningen är få, men som framförs i utredningen kan mörkertalet vara betydande. Utredningen hade kunnat göra det enkelt för sig och valt att inte ändra på regeln. Nu åstadkoms ökad neutralitet mellan externa och interna försäljningar.

Dock finns vissa begränsningar som innebär att ett generationsskifte inte blir helt jämförbart med en extern försäljning. Bland annat får den äldre generationen inte behålla något ägande i verksamhetsbolaget eller vara fortsatt aktiva, något som ofta är möjligt vid extern försäljning för att möjliggöra ett smidigt övertagande av verksamheten.

Skatteeffekten av detta kan inte uppskattas, men i många familjer kan det röra sig om betydande belopp. Likaså är det ett positivt signalvärde.

5. NÅGOT OM UTGÅNGSPUNKTEN ÖVER ÅREN FÖR 3:12-REGLERNA

Utgångspunkten för dessa regler har varierat över åren. Initialt skulle gränsbeloppet spegla en så kallad normalavkastning. Syftena med de förändringar som införts på senare år har varit att ta större hänsyn till den risk som företagande innebär i förhållande till anställning i annans företagande, att främja anställning i fämansföretag och att åstadkomma ökad förenklighet av reglerna. Gränsbeloppet baserades på risk för ägarens egen del och med att anställa. Detta var både socialdemokratiska och alliansregeringars uppfattning och följaktligen budskapet till företagare och entreprenörer.

I förslaget som nu läggs är utgångspunkten i praktiken anställda tjänstemän och skogsägare, se Utgångspunkter under Förslaget ovan. Med dessa ska dagens och morgondagens entreprenörer således jämföras. Det är budskapet i direktiven och från utredningen. Därför föreslås nu minskade gränsbelopp främst för ägare till de mindre fämansföretagen liksom ökade löneuttagskrav för alla ägare om löneunderlaget ska få beaktas. Kasten blir tvärt.

Det redovisade ekonomiska utfallet ovan visar effekter för de som förlitat sig på lagsiftarens uppfattning vid senaste förändringen. Detta utan någon riktig motivering eller analys i direktiven eller i utredningen annan än att det anses ha blivit för bra och att direktivförfattaren därför bytt fot. Det i sig är en ny signal och ett nytt budskap till företagare och entreprenörer. Har en lagsiftare tänkt fel bör inte det gå ut över den som rättat sig efter reglerna, planerat och investerat utifrån dessa. Allt annat bygger lätt misstro och framtida tveksamhet.

6. KONSEKVENSANALYSEN I UTREDNINGEN

Några reflektioner. Intrycket är att reglerna blir betydligt mer komplexa och svårare att förutse och planera utfallet av. Utredningens bedömning är att förslagen innebär ökade administrativa kostnader för företagen med knappt 1 mkr. Kostnaden för ägare nämns inte. Möjligen syftar beloppet på ägarna. I så fall är det cirka 2,50 kr per ägare och år. Det är tveksamt om kostnaden stannar vid det beloppet.

Särskilt för delägare som har ett mindre ägande kommer beräkningen av gränsbeloppet att bli tidskrävande och även förutsätta att uppgifter erhålls från bolaget för att rätt kunna beräkna det egna löneuttaget, om löneunderlagsbaserad utdelning ska erhållas.

Det höjda löneuttagskravet kan komma att uppfattas olika av både ägare och omgivning beroende på inom vilken marknad och region företaget är verksamt. En högre lön är sannolikt mer accepterad i storstadsregionerna än i övriga delar av landet. Även utredningen har uppmärksammat regionala aspekter på förslaget.

När det gäller det mer näringspolitiska perspektivet bör noteras att utredaren påpekar att förändringarna kan få långsiktiga anpassningseffekter. Om de ekonomiska villkoren försämrats för delägare i fämansföretag kan det leda till att antalet fämansföretag minskar, eller att ökningstakten avtar, skriver utredaren.

7. AVSLUTNING – MOVING FORWARD

På ett antal punkter justeras regelverket till nivåer som många känner igen från tidigare år. Trappan i löneunderlaget är liknande den som gällde innan 2014 och löneuttagskravet känns igen från den gamla.

innan 2009. Storleken på schablonbeloppet i förenklingsregeln närmar sig samma nivå som när den infördes 2006. I detta avseende innebär utredningens förslag att bandet backas till de regler som gällde innan de senaste årens förbättringar.

Entreprenörer investerar ofta på 5–10 års sikt. Kontinuitet och stabilitet i regler är därför viktigt. Hur kan entreprenörer veta att, om förslaget genomförs, till exempel den föreslagna takregeln finns kvar när investeringar burit frukt och ägare kan ta större utdelningar eller vill sälja företaget? Vad händer om den regeln då "anses för bra"? Detta försvårar även rådgivning kring reglerna.

Kanske är det tid att byta utgångspunkt för dessa regler? Den anställda tjänstemannen tryggar sannolikt inte Sveriges ekonomiska framtid. Inte heller längre större industriföretag. Vår tids företagare och entreprenörer anställer och utvecklar verksamheter. Deras konkurrensmiljö är nu allt oftare kollegor i USA, Kina och Indien. Bör kanske utgångspunkten för reglerna framöver vara konkurrensneutralitet för den internationelle entreprenören? Till detta får sedan skatteuttag på andra personer anpassas.

När regeringen lägger proposition kring dessa regler bör den överväga att behålla nuvarande syn på risk och därtill låta ett internationellt entreprenörskollektiv utgöra norm. Inte anställda tjänstemän och skogsägare. Det skulle ligga i linje med en fortsatt utveckling av 3:12 – reglernas nuvarande innehåll och ambition.

Annars kan det lätt gå som i visan – ner i diket.

Hans Peter Larsson, Partner. Annika Svanfeldt, Director och ansvarig för Entrepreneur Tax Services. Författarna är skatterådgivare till entreprenörsladda bolag och dess ägare på PwC.

Användning vid tolkning skatterätt –

AV JOHAN RICK

I. INLEDNING

Tolkning av svensk intern stark normbundenhet. De utrymme att ha olika åsikter till de relativt vida begreppet. Inom svensk intern skattlagen tolkningsmetod som enligt sin ordalydelse eller genom ett rättsfall fastslags enligt metoden förarbeten givetvis situationer då den utmen metoden får nog är huvudregel.²

1. Denna artikel bygger delvis på ett anförande vid konferensen i Stockholm den 12 oktober 2016.

2. Se t.ex. RÅ 85 1:85 och RÅ 1997 ref. 1.